

השיעור מתוך קונטרס 'הבינוני'
ניתן להשיג את הקונטרס
המלא במוקדי המכירה

הבינוני

שיעורי הרב שמעון שפיצר שליט"א
מדור אמונה ובטחון
שיעור ר"ג • פרשת ראה תשפ"ג
יום שלישי פרשת עקב י"ד מנ"א תשפ"ג

גליון זה מודפס באלף עותקים
ומחולק חינם מדי שבוע
קחו חלק והשתתפו
בהוצאות ההדפסה בעין יפה
לתרומות: 052-761-2069
או: 050-414-4718

החובה להיות חיי נתינה גם בבין הזמנים

שלא היתה לו בחירה, כי אז ישל עוד פעם. אבל הוא באמת מסתפק. הוא לא יודע מה קרה לו אז. הוא היה אז משוגע ומטורף. ה'אור החיים' הק' אומר כך בניחותא. כן, באופן מציאותי זה כך. יש איזה כח שיכול לגרום לאדם להימשך אחר תאוות וחמדות הגוף באופן שירגיש שאין לו שום שליטה על עצמו.

זוהי אחת מהדוגמאות שה'אור החיים' הק' מביא כדי שהאדם יתחיל לשים לב שיש אהבות עמוקות ביותר אצל האדם, והיא חוץ מהדוגמאות שכבר הזכרנו לעיל, הדוגמא מכסף שכמה שיש לו לאדם הוא רוצה יותר, כמאמר **קהלת** (ה, ט) "אוהב כסף לא ישבע כסף", והדוגמא משאר תאוות שכיון שעשה עשה ואין לו יותר תאוה. ועל זה מפרש ה'אור החיים' הק' הפסוק ואהבת את ה' אלוקיך שאהבת ה' צריכה למלאות את כל חלקי נפש האדם ותעמוד כנגד כל אותן אהבות עמוקות שקיימות בעולם.

האדם יצור מפחיד

ה'אור החיים' הק' לא מדבר כאן בהכרח על מדרגות גדולות. מתוך דבריו אנו רואים שהוא מתכוון לדבר פשוט ביותר. אם תסתכל על האדם, תראה שהוא יצור מפחיד מאוד. הרבה יותר מפחיד מכפי שהוא נראה. אתה פוגש אדם בבית המדרש ונראה לך שהוא איש טוב עם מזג טוב. לא נכון. האדם הוא מאוד מפחיד. יתכן שאתה לא שם לב לכך ברגע זה, ויתכן גם שבחדשים האחרונים החיה שבו לא התעורר מרובו, אבל ברגע חלש אחד, מה שיכול לקרות לבן אדם, רחמנא לצלן. זוהי האמת. פעמים שנוכל לראות שיש איזה דבר שמוציאו מן הכלים והוא מתחיל להתפרע כעסו באופן שאף אחד לא היה מאמין עליו שזה יכול לקרות לו. ופעמים שיפול כזבוב מול כל נסיון אחר. לא נכון אם כן להסתכל על האדם כאילו הוא 'פרווה' כזה. סתירה היא עם מהות הנפש.

אכן עם הזמן האדם שם לב לכך, אולי דווקא על-ידי שהוא נחשף לכישלונות, אם שלו אם של אחרים. יש שהוא שומע על אחרים סיפורים שאינם מתיישבים על לבו. "מה, פלוני?! לא יתכן, הלא הוא יהודי כזה יקר!". והרי הוא מתחיל לקלוט שדברים נוראים יכולים

ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך

בשיעורים האחרונים התחלנו לדבר בכוחו של מילוי השליחות לסייע לאדם להשתחרר מכבלי יצרו, וראינו שזהו בעצם מה שרבינו המחבר קובע שהצורך בהשתדלות מיועד להציל את האדם מן העבירה. והנה יש הרבה לדבר מענין זה, כי זה נוגע ביסודות נפש האדם, ובכן, בשיעור זה נלמד בס"ד עוד הבנה בסוגיא זו כפי שהיא מבוארת בדברי ה'אור החיים' הק' פרשת ואתחנן בפירושו האחרון על הפסוק "והיו הדברים האלה על לבבך".

התורה אומרת: ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך. ובאור החיים הק' מחלק את שלושת החלקים באופן נפלא, ונקודת דבריו שכל מין משיכה שקיימת באדם, מושכת אותו בדרך מסוימת למקום עמוק מאוד. למשל, יש דברים שהאדם נמשך אליהם אע"פ שאינו מתעורר אליהם, ויש דברים שהוא נמשך אליהם רק אם הוא מתעורר אליהם. יש דברים שלאחר שקיבל מהם די צרכו, אינו צריך יותר, כגון מאכלים, ויש דברים שכמה שיהיה לו מהם, ירצה עוד ועוד, כגון כסף. המשיכה לכסף אף פעם לא עוצרת. הנקודה בדברי ה'אור החיים' הק' היא שעל האדם להסתכל על העולם ולראות שהאהבות הקיימות בה, מתחלקות לכמה אופנים, ויבין שהאהבה אל הקב"ה צריכה להיות בכל האופנים הקיימים בעולם.

יכוף אותו לעשות מה שאין רצונו עשות

בין הדברים הוא מזכיר שם שיש יצרים השולטים באדם בחוזקה ואע"פ שרוצה להתגבר עליהם, אינו יכול. הוא כותב שם בלשונו: "נכנס בלבו חמדת הלב כו' עד שאינו יכול למשול ברוחו להטות לבו ויכוף אותו לעשות מה שאין רצונו עשות". הוא מביא לזה ראיה מיוסף הצדיק: "צא ולמד כמה נתעצם יוסף הצדיק לכוף חמדת הלב במעשה אשת פוטיפר, ושכרו יגיד לו". כלומר, מהשכר שקיבל לנצח נצחים, אתה רואה כמה קשה היה לו. מעתה אל תאמר: "יש איזה נסיון קטן, נתגבר עליו..." לא, לא. לא מדובר בנסיון קטן. לפעמים המשיכה מתלבשת על האדם, שזה כל-כך מפחיד. לאחר המעשה, הוא תוהה אם בכלל היתה לו בחירה. הוא יודע שלא בריא לו לחשוב

יעמדו על הברכה נדיבי הלב שתרמו מהונם להדפסת הגליון

גליון זה נתרם לזכות
ראובן זעליג בן שפרינצה אסנה חיה
חיה גיטל בת אסתר פרל
לזכותם ולהצלחתם

יזכו לכל הברכות האמורות בתורה, לשפע ברכה והצלחה, ולרוב נחת מכל יוצ"ח ויזכו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את הנלמד בשיעורים מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת

ליצירת קשר בכל הקשור לגליון זה: teimaminahor@gmail.com

ודביקות בה'. ואם לא תפנה את האהבה אל הקב"ה, היא תתחיל להתפרץ לכיוון השני, והתוצאה תהיה בהתאם.

השאלה טובה - ומה התשובה?

כעת באה השאלה אשר יסודה מופיע בהקדמת בעל התניא לשער היחוד והאמונה. הוא מבאר שם שיש מדרגת אהבה של צדיקים אשר אצלם החומר כבר נחלש והנפש השכלית גוברת, אך לא כל אדם זוכה לזה, כי לזה צריך זיכון החומר במאוד מאוד, וגם תורה ומעשים טובים הרבה, וגם צריך לזכות לנשמה עליונה הגבוהה מרוח ונפש כמו שכתוב בראשית חכמה. צריכים אם כן למצוא עצה לאדם הפשוט, ועיי"ש עצתו של בעל התניא.

ולענייננו, השאלה שאנו צריכים לשאול לאחר שלמדנו את דברי ה'אור החיים' הק' היא: רגע אחד! הנחת את הבעיה על השולחן. בוא נראה אם יש לך פתרון. אתה אומר שהאדם מפחיד מאוד כי יש לו יצרים נוראים ויתכן שירגיש שאין לו כלל בחירה, ובכן, מה הוא צריך לעשות בשביל זה? מה הפתרון שהקב"ה מציע לזה? אתה אומר לי שהפתרון הוא ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך, אבל איך זה עובד? זה שיש צדיקים שהגיעו למדרגה זו - אני מבין. אבל לאנשים כערכנו מה שעשית הוא דבר כזה - הצגת את הבעיה כל-כך יפה והראית כמה היא נוראית ומבהילה, וכשהגעת אל הפתרון, אמרת שיש איזו בחינה שכתובה בספרים. למעשה, השארת את האדם תלוי בין שמים לארץ. המצב עכשיו הרבה יותר חמור, כי מילא אם לא היית מעלה את הבעיה כלל - ניחא, אבל אם העלית אותה והנחתה אותה על השולחן, אתה צריך להעמיד לה פתרון הולם. מה עצתה של התורה עד שנגיע אל האכסנייה?

זוהי באמת השאלה. נניח שכולם יגיעו לשם כי לא ידח ממנו נידח, אבל לא יתכן שלתורה אין פתרון ראוי לשמו למי שעדיין לא הגיע לשם, כי להגיע לשם יכול לקחת שבעים שנה, והאדם הרי צריך בוודאי להיות ירא שמים גם בטרם הגיע לשם. יתירה מזו, אם האדם ייכשל כל שעה בכישלונות חמורים, לעולם לא יגיע לאהבת ה'.

מה נעשה עד שנגיע לאכסנייה?

הנה יש שהאדם פותח עסק חדש וכבר בנסיון הראשון שהוא עושה, הוא מפסיד מאה אלף דולר. הולך הוא אל היועץ ליטול ממנו חיזוק, והלה אומר לו: "תשמע, ככה זה הולך. אתה יודע כמה אנשים מצליחים אני מכיר שבפעם הראשונה פשטו רגל? תנסה עוד פעם". אכן כשמדובר במאה אלף דולר, יש בזה הגיון. אך כשנדבר על איש צעיר שאיבד במכה אחת מאה מיליון דולר, אזי אף אחד לא יגיד לו שככה זה הולך. פשוט שזה לא הולך ככה.

אף כאן, כשהתבוסה חזקה, כשהאדם נופל עד לתהום, אף אחד לא יאמר לו שככה זה הולך. כשרואים שיש לו לאדם נפילה נוראית, אומרים לו: "זה לא היה צריך לקרות. לא זה מה שיביא אותך אל

לקרות גם אצל אנשים יקרים, ואז הוא מבין מה שה'אור החיים' הק' אומר שהאדם הוא יצור מפחיד ביותר, ואם לא יפנה את אהבתו אל הקב"ה, היא בוודאי תתפרץ באיזה מקום אחר. מאוד לא נעים לשמוע זאת, אבל צריך לומר את האמת. אם לא נאמר את האמת, האדם יהיה במצב הרבה יותר גרוע, כי חוץ ממה שייכשל, יהיו לו גם קושיות חזקות. הוא יתבלבל לגמרי. ה'אור החיים' הק' אומר: אין מה להתבלבל. זוהי המציאות של האדם.

קחו לדוגמא מים. המים רכים ונעימים. אין דבר יותר רך ונעים מהם. ועם כל זה, אם אין מצמצם אותם בכלים, הם יכולים לקפח את חייהם של אלפי בני אדם ברגעים ספורים. אכן כן, אותם מים נעימים, יכולים לזרוע הרס וחורבן ולהשאיר אלמנות ויתומים לרוב. ואותו דבר עם האש. אתה צריך להכיר במציאות הזאת. ככה הם המים. אם אתה מכנסם בכלי מתאים ומוביל אותם במהלך הנכון, הם מפיקים תועלת רבה. הם יכולים להחיות אנשים ובהמות ולהפרות את האדמה. ואם אין אתה מכנסם, הם עלולים להטביע את העולם. זוהי המציאות של המים.

לכן אומר לנו משה רבינו ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך. אני מדבר אתך על מה שקיים בלבבך. לא ביקשתי ממך לקחת מאיזשהו מקום אחר. בכל לבבך פירושו: "קח את מה שיש בלבבך ושים אותו במקום הנכון". ה'אור החיים' הק' רק מוסיף לבאר מה יש שם בפנים בתוך הלב. הוא אומר לך: נכון שיש לפעמים מצבים מפחידים? נכון שיש לפעמים משיכות עזות ביותר שמשתלטות על האדם עד שמרגיש שאין לו בחירה? הנה על זה אני אומר שתיקח את המשיכה הזו ותפנה אותה אל הקב"ה.

נפש רעבה מלא טוב

האמת שהיסוד הזה יוצא גם מדבריו של הרה"ק מפאסצנא זיע"א ב'צו זירוז' (אות ט), שם הוא מבאר בכמה שורות שמי שלא ישתמש בהתרגשויותיו וכוחות נפשו להתלהבות והתרגשות בעבודת ה', יקרה אחד מהשנים: או שתבקש לו הנפש התרגשויות אחרות זולות, אף של עבירה, להשלים חוקה, או שסוף כל סוף תחלה באחת ממחלות הנפש, מחוסר אחת מהצטרכויותיה.

הרי זה אותו יסוד ממש שראינו מה'אור החיים' הק'. המשיכה קיימת אצל האדם בין אם רוצה בין אם לאו, ואם לא יפנה אותה אל הקב"ה, היא בהכרח תפנה למקומות אחרים. אכן באור החיים' הק' ראינו שיש כמה מיני משיכות. הוא אינו מכנה אותן יצר הרע, אלא קורא להן בשם 'נפש חפיצה'. יש משיכות כאלה שהאדם יכול למשול ברוחו למנוע עצמו מהדבר בנקל, ויש לפעמים חמדת הלב שנתרבה החשק עד שאינו יכול למשול ברוחו (על פי לשון ה'אור החיים' הק'). ואז האדם עומד ושואל: מה אעשה ואין לי בחירה? על זה אומר ה'אור החיים' הק': יסוד מצות ואהבת הוא שאם תפנה את האהבה אל הקב"ה, כח זה יפעל לפי המהלך הנכון ותהיה לך התלהבות

היעד". כשאומרים שהירידות מובילות לעליות, היינו רק ירידות קטנות כמו טעויות דקויות בהבנה וכדומה. אך לא יתכן שהתוכנית של הקב"ה היתה שהאדם ייכשל בכישלונות חמורים כל עוד לא יגיע למדרגת האהבה של הצדיקים. ובכן, מה התכנית של הקב"ה? איך יחיה האדם חיים שפויים עד שיגיע למדרגת הצדיקים?

כל עוד נשמתו בו יחפש חיים

התשובה לשאלה זו מחזירה אותנו אל סוגיית הנתינה והקבלה. הרבה פעמים דיברנו על המושג שהאדם צריך להיות עסוק בנתינה ולא בקבלה... עליו להשתמש בכישרונותיו למילוי שליחותו... בהשתדלותו לפרנסתו, הוא צריך למצוא את כוחות נפשו ולראות מה הוא יכול לתרום לעולם, וכן הלאה. וכעת נתקדם עוד בסוגיית זו. יסודות אלה של נותן ומקבל חודרים לחלקים עמוקים מאוד שבנפש. הם לא דבר של מה בכך. וכפי שכבר הזכרנו בשיעורנו לפני שבועיים שזה קשור לכך שהאדם כל יום בקומו משנתו, דבר ראשון מתחיל לחפש חיות. את הכפתור הזה האדם אינו יכול לסגור. כשרואה האדם שכיון שהוא רק פוקח את עיניו, עוד לפני שנטל את ידיו, הוא רוצה לבדוק בפלאפון שבו השתמש כשעון מעורר לראות אם התחדש משהו, יידע שעל זה אנו מדברים. שמת לב מה קרה עכשיו? עיניו עדיין דבוקות. הוא מחפש כבר. דבר עמוק הוא מאוד, עמוק בנפש. הוא צריך משהו. הוא מחפש חיים. כך הוא האדם. כל עוד הוא חי, הוא מחפש חיות.

החיפוש הזה לא ייעצר כל עוד נשמת האדם באפו. אם לא יתאמץ בכל כוחו לקחת חיות ממקור החיים, יקח ללא ספק חיות מהצד השני. אמנם יתכן שיש דרגות בדבר, כך שלא תמיד מדובר בעבירה, אבל כאן מגיעה הסוגיית של נותן ומקבל. האדם מחפש חיות ומשתוקק לחיות וכל אחד מוציא אותם ממקום אחר. את החיות הרי אי אפשר לתפוס בידיים, כי אין להם ממשות עצמית, אלא באים דרך צינור. פעם הם באים על-ידי שמיעת דברי קילוסין והוא מקבל הרגשה טובה, פעם הם באים על-ידי קבלת ידיעות חדשות, פעם על-ידי אכילה, וכן הלאה, כל הדברים שמעוררים מעט את הנפש ונותנים לה תענוג, או תענוג המוח, או תענוג הלב. הסיבה שהאדם מחפש תענוגים היא כי הוא מחפש חיים. אותם הוא מחפש. והדרך הקלה לקחתם היא על-ידי שאיבת תענוג וכבוד. ולכן אם האדם אינו עובד על עצמו, זה מה שקורה. וכשהוא עושה כן, פירושו של דבר שהוא יורד למטה, במדרגה נמוכה ממנו, ומשם הוא נוטל את החיים. לעומת כן, כשהאדם נותן, הרי הוא כנועל את האוצר שמתחתיו מפני שאינו רוצה לקבל משם את החיים, כי אם ממי שלמעלה ממנו.

תן כבוד למקור חיותך

הנה ב'ישמח ישראל' (פרשת ואתחנן) על הפסוק "ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי בדבר הזה" כותב בתוך דבריו: "כששני בני אדם מדברים יחד ואחד מוכיח את חברו בדברי מוסר ומקבלין דין מן דין,

אפילו הוא איש פשוט, אז המקבל נקרא תלמיד והמשפיע נקרא רבי אצל חברו השני". מדובר בשני חברים. אתמול היה זה השני שאמר את דברי המוסר, עם כל זה כיון שעכשיו הוא האומר, נחשב הוא כרבי לחברו. הוא מביא ראייה מדברי התנא במסכת אבות (פ"ו מ"ג): "הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דיבור אחד, אפילו אות אחת, צריך לנהוג בו כבוד".

לכאורה צריך להבין מדוע צריך האדם לנהוג כבוד במי שלימדו אות אחת, וכי יש לו לאדם חבר שלא למד ממנו כלום?! אכן התשובה פשוטה מבוארת בדברי ה'ישמח ישראל', כי אם למד ממנו אות אחת, הוא קיבל ממנו חיים. מציאות היא שינק ממנו חיים, אם מעט אם הרבה, ואם כן הוא מחויב לנהוג בו כבוד.

ה'ישמח ישראל' מבאר שם על פי זה: "וזו היתה תשובת הקב"ה למשה רבינו ע"ה: 'רב לך', היינו שאתה נקרא רבי ולמדת לבני ישראל כל התורה ומצוות, וביחוד ליהושע תלמידך שמסרת לו כל רזי התורה. לכן צו את יהושע וחזקהו ואמצהו, וכאשר ילמוד תורה לישראל ויגמור חפץ השי"ת ויכניסם לארץ, יהיה כאילו אתה מכניס אותם לארץ ישראל וייקרא זאת על שמך, כי הכל הוא מכותך ומתורתך".

ובחרת במקור החיים

עכ"פ בדבריו מבואר שכאשר האדם מקבל איזה רעיון מהשני, הוא מקבל ממנו חיים. ומכאן שאם האדם מקבל תענוג מדבר נמוך ממנו, מגופניות - הוא יונק משם חיים. ובחזרה ליסודו של האור החיים הק', ואהבת את ה' אלוקיך פירושו כך: האהבה שבנפשך עלולה לפנות אל המהלך של לקחת תענוגים מהעולם הזה, וזה מה שבוודאי יקרה לך אם לא תעשה כלום. אכן עבודתך היא להפוך את הכיוון, והמהלך יהיה לפתח את הרצון להנות לאחרים.

כשהאדם נותן לאחרים, הוא מקבל חיים, ואת החיים האלה הוא מקבל ממקור החיים, כי כשהוא מתנהג כפי שהקב"ה מתנהג, מאחר שהנשמה חצובה מכסא הכבוד, היא יכולה להתדבק לצורה ולקבל חיות חדשה מחיי החיים. ואז האדם מרגיש מלא חיות וממילא אינו מחפש לקחת חיים מלמטה, כי יש לו משיכה כלפי מעלה כיון שהרגיש משם הוא מקבל חיות. כל פעם שהאדם קיבל חיות מלמטה, הוא רוצה לחזור וליטול משם חיות. לכן אמרו "משביע רעב". הוא חוזר לשם שוב ושוב ואין זה עוזר לו. אך כשהאדם חוזר ליתן ולקבל על-ידי-כן חיות מלמעלה, המערכת שלו מתהפכת, ובאמת הוא נברא באופן זה.

אוי לו ליונק את חיותו מן הבשר

וכעת נחזור שוב אל דברי רבינו ה'חובת הלבבות'. הקב"ה ברא את העולם באופן שצרכי האדם אינם מצויים לו. והשאלה היא: למה? האדם צריך לחם, דירה, כסף. יש לו משפחה ברוכת ילדים,

חיה רעה אכלתהו

הנה באגרות משה (יד"ד חלק ג סימן עא) אנו מוצאים מכתב הדרכה למלמדים. בראשית דבריו הוא כותב שם שתפקידו של המלמד אינו להעביר מידע (אינפורמציה) בלבד, אלא הוא צריך להשפיע על התלמידים לעשותם יהודים אמיתיים. עיי"ש.

ובהמשך דבריו הוא כותב: "והנה במדינתנו מרוב הברכה שנתן השי"ת, יש רצון ותאווה גדולה להנאות עולם הזה בכל התענוגים שקורין לזה 'גוד טיים', שגם זה דבר המקלקל את האדם מאוד, שמרגיל את יצרו להתאוות לדברים שאין צורך בהם ומשחית את מדותיו עד שנהפך לחיה רעה".

מי שמכיר את הגר"מ פיינשטיין ואת המדינה שבה נתגדל, יודע שזו אינה השפה. והאמת שלא תמצא אותו בשום מקום אחר מתבטא בסגנון כזה. כוונתנו לומר שהגר"מ פיינשטיין לא פלט כאן מילת 'סלנג' מתוך רתיחת הלב, אלא חיפש את ההגדרה הנכונה לאדם כזה ומצא. וכמו שאמרנו לעיל, איך קוראים למי שיונק חיות ממדרגה נמוכה ממנו? יש הרי דומם צומח חי ומדבר. ובכן, אם המדבר יורד אל החי לינוק ממנו, הרי הוא חיה רעה. הרי אומר: עוד פעם בשר ועוד פעם צלייה, עוד פעם בשר ועוד פעם צלייה. הנה כי כן, חיה רעה. זוהי ההגדרה.

לא עבדו ע"ז אלא להתיר עריות

הוא ממשיך שם: "ומתחילה מבקש לתאווה איזה דבר היתר מרומה (זה מרומה, כי זה לא ממש מותר), וכשאי אפשר, לא ימנע אף באיסור עד שלהצדיק מעשיו נעשה גם לכופר ח"ו, וכמאמרם לא עבדו ישראל עבודה זרה אלא להתיר עריות".

כיון שהאדם כבר נוסע באותו מסלול, הוא לוקח לעצמו תענוגים מכל הבא ליד, ועם הזמן, הוא מתחיל להזיז גדרים לפי הענין. כשהוא רואה ששולחן הבשרים לא נכנס, הוא מזיז את הגדר מזה ומזה, כי איך יוותר על הבשר? וכיון שאינו יכול לחיות עם האשמה, הוא מתחיל לחפש תירוצים - "יש איזה היתר. אומרים שאיש פלוני דמתקריא רב התיר". זה מה שקורה. ולפעמים כשרואים במי מדובר, מסתמרות השערות. הוא בעל כשרון ובעל תפיסה חדה, והוא זורק מראי מקומות ומתפלפל, ועד מהרה מגלים שמאחורי הכל עומד דבר אחד - לא עבדו עבודה זרה אלא כדי לגלות עריות.

מפחיד לשמוע איזה מאמרי חז"ל חולפים במוח האדם (כגון ילבש שחורים וכו') כשהוא נוסע על אותו מסלול. "שמעתי, מישהו אמר לי שאין זה דאורייתא..." הן ודאי. הוא לומד את דברי ה'אור החיים' הק', אך את חלקם השני. ה'אור החיים' הק' מדבר מזה! יש שהבחור שואל שאלה והמגיד שיעור אומר לו בהתפעלות: המהרש"א מדבר מזה. אכן כן, מדברים מזה. השאלה היא רק אם אתה עומד בשאלה או בתשובה.

והוא חייב להשתדל הרבה כדי להשיג את כל אלה. למה? למה עשה כן הקב"ה?

אכן אתה יודע מה היה קורה. אם היה לו לאדם כל מה שהוא צריך? מפחיד זה לא מילה. כיון שלא היתה לו סיבה אמיתית לעבוד, היה טובל כל כולו בדברים מגושמים, והיה נהפך למדרגה יותר נמוכה ממנו, כאילו התבטל מלהיות אדם. אם היה יונק, בדרך משל, את חיותו מבשר, היה נהפך לחתיכת בשר.

מעתה יש לנו פירוש יותר עמוק במה שכתב רבינו המחבר שהסיבה שהקב"ה מכריח את האדם להשתדל לפרנסתו היא להניאו מן העבירה, כי אם לא היה טרוד, היה רץ אל העבירה. ולפי האמור, הכוונה היא שהכרח ההשתדלות גורם לאדם להפוך את מוחו. כשהאדם מוכרח להשתדל, כי הוא זקוק לכסף, הוא חושב בכל עת במה הוא יכול לעסוק ומה הוא יכול ליתן לעולם, והרי זה עוזר לו לינוק חיים מלמעלה ולא מלמטה.

מתרגלים להיי נתינה

זוהי התשובה לשאלה מה יעשה האדם עד שיגיע לאכסניה. עוד לפני שאתה מגיע למדרגות גדולות של השגה במצות ואהבת את ה' אלוקיך, אין לך כסף ואתה מתחיל לחטוב עצים. בשנים עברו היה האב לוקח את בנו בן השנים עשרה (חוץ מבעלי הכשרון) שיעזור לו במלאכתו. במידה מסוימת היה זה יותר טוב (אנו מדגישים 'במידה מסוימת', כי לכל צד יש מעלות וחסרונות, ואנו מתכוונים רק לרעיון שבדבר), כי מיד היה נכנס לעולם של נתינה. יצרך מתחיל להתגבר עליך? תתחיל מיד לעשות למען אחרים ותהפוך את עצמך לנותן.

הגה"ק מסאטמאר זיע"א היה מצווה על בחורי הישיבה ללכת לבית החולים ולשבת שם עם החולים. סיפר לי אחד מתלמידי הישיבה שפעם הוצרך לטפל עם בר מינן. לא היתה לו ברירה. היה אז תורו לשבת עם חולה מסוים, ובעודו יושב אתו, כבה נרו של החולה. הוא שאל שאלה אם הוא יכול ללכת וענו לו שהוא חייב להישאר ולטפל עם המת כפי שההלכה מחייבת.

זהו הכלל, אתה צריך לקחת את האדם מאז שיש לו משיכות וללמדו לפעול למען אחרים. קח את הבחור בן השש עשרה ותרגיל אותו ללמוד עם הבחור בן השלוש עשרה. אין ברירה. אתה חייב ללמד אותו להיות נותן. וכך הוא בגיל תשע עשרה, עשרים ושתים, שלושים ושלוש. הגיל לא משנה. ה'אור החיים' הק' אומר: אתה יודע כמה זה מפחיד בלי זה?! האדם חייב להיהפך לנותן. ואתה חייב לקחת גם את הבינוני או זה שאין לו תכנית להיות גדול בישראל. אף הוא חייב להיות נותן בכל צורה אפשרית. האדם יכול להיות נותן בדיבור. נתינה אינה חייבת להיות בדבר העובר מיד ליד. הענין הוא שיתרגל לשאוב חיות מנתינה ולא מלקיחה.

מגלה טפח ומכסה אלף

ממשיך הגר"מ פיינשטיין בהתייחס לענין החינוך: "והתורה הקפידה מאוד על כך בעיקר בחינוך הילדים, כדחזינו מדין בן סורר ומורה שעל ריבוי תאוה דהיתר, חייבתו תורה משום שזה יביא אותו לבסוף להיות ליסטים ורוצח וגם כופר בכל התורה". הבן סורר ומורה נוסע באותו מסלול שמוביל אל התהום. הוא בא לבית הכנסת עם השטריימל ועם כל השמונה בגדים, אך למעשה הוא נוסע באותו מסלול. עלינו לדעת שאיש כזה נמצא בדרך כלל הרבה יותר רחוק מכפי שנדמה לנו. זה ממש לא נגמר היכן שאנו חושבים שזה נגמר. יש את החלק שהוא חושב שעליו עוד אפשר לדבר בבית הכנסת. למשל, כל מה שקשור לאכילה. אבל ברור שאין לו מחיצה של ברזל המפסקת בין תאות האכילה לשאר תאוות לומר: "עד כאן. את המחיצה הזו אינני עובר". פעם הוא אמר 'עד כאן'. והאמת שאף היום הוא אומר 'עד כאן', אבל המחיצה עצמה נעה ללא הרף.

מי אומר זאת? ה'אור החיים' הק' אומר זאת. הוא אומר שזהו האדם. מי שאומר לך שאצלו אין הדבר כן, הרי הוא משקר במצח נחושה, כי זהו מהות האדם. מי אמר זאת לפני ה'אור החיים' הק'? - הקב"ה. והרי הוא מכיר את האדם היטב, שהרי ברא אותו. זוהי מציאותו של האדם. אין דבר כזה שהאדם יוכל לומר: "אני עושה כל מה שמותר עד הסוף ומשם והלאה אינני ממשיך אף פעם". אין דבר כזה. לכן אמרו החסידים הראשונים לפרוש מצ"ט שערי היתר, כי אין כזה מושג גבול שאף פעם לא עוברים אותו. האדם מוכרח שיהיו לו אלף גדרים קודם לכן, כדי שאם תהיה לו נפילה, תהיה נפילתו באותם גדרים ולא ייכשל באיסור ממש.

המהלך במקום סכנה

ואם אתה שומע... שלא נשמע... אזניים יהודיות לא ישמעו אף פעם דברים כאלה. אבל אם כבר שמעת שלא מרצונך. שמעתי מעשה על פלוני. כך וכך קרה אתו. מה אומר הגר"מ פיינשטיין? מה אומר ה'אור החיים' הק'? מה אומר רבינו ה'חובת הלבבות'? מה אנו צריכים להבין לענין מעשה? האדם בדרך כלל אומר: "איך זה יכול היה לקרות אצלו? שמע, תמיד צריך להתפלל. אף פעם אי אפשר לדעת". זה נכון. **תמיד צריך להתפלל ולשפוך דמעות.** אבל אל תהיה תם. תבין לבד שאדם זה **טייל על גגו של בנין רב קומות שאינו מוקף מעקה.** כולם הזהירו ואמרו שאסור לעלות לשם כי זה מסוכן. אך הוא היה חכם מחוכם ואמר: "חס ושלום, חס ושלום. עבירה אינה דבר שאפשר להעלותו על הדעת". וכך הוא טייל לו בנחת במקום המותר, ועוד יצא קצת חוץ, הלך ורחוק, כשהוא עושה חשבון לעצמו שלפי שיטת ה'חזון איש' הוא עדיין נמצא בתוך תחום שבת. לשם הלך עד שהגיע לאן שהגיע. אכן כן, הוא בוודאי עשה קודם לעבירה חמורה זו שנתפס בה עבירות פחות חמורות, ונתקיים בו דברי המשנה עבירה גוררת עבירה. העבירה החמורה שנתפס בה היא רק החלק האחרון.

התוצאה מגלה על המעשה

הנה בהספדים של כמה וכמה מהצדיקים, אמרו עליהם הצדיקים האחרים שלמדו תורה לשמה, ויש לשאול שאלה פשוטה: איך ידעו שלמדו תורה לשמה? מיהו נכנס ללבם לראות את הנעשה שם? והתשובה אף היא פשוטה. אין צורך להיכנס ללבו של אדם כדי לדעת אם למד תורה לשמה. התנא רבי מאיר אמר: "כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה". **הסתכל אם יש לו דברים הרבה ותבין.** אם אתה רואה שהוא אוהב את המקום ואת הבריות ויש לו ענוה ויראה ונהנין ממנו עצה ותושיה, וכן הלאה, ככל הדברים המנויים שם במשנה, אתה יודע שהוא לומד תורה לשמה. כשאתה רואה את התוצאה, אתה מבין מה קדם לה.

אותו דבר הוא בצד ההפוך. **מהתוצאה אתה יכול לדעת מה היה לפני כן. אתה רואה שנכשלת במכשול חמור ואתה מתפלל:** "למה זה קרה לי? למה לא יכלתי למשול ברוחי?". הנה באים אליך בטענה: **למה הלכת ליד הצוק התלול?** למה לא הקאת כששמעת אנשים מדברים בשפה כה מגושמת על אוכל? למה חשבת שתוכל לחיות חיי בן סורר ומורה ולא יקרה לך כלום? הקב"ה אמר שחיי בן סורר ומורה מביא לתוצאות קשות ומרות, ואתה אמרת: "לא, לא חייב להיות. למה אתה בן אדם כזה מצומצם? מותר פעם לצאת מהמסגרת!". הקב"ה הרי ברא את האדם וטיפשות הוא לחלוק עליו. אולי יהיו אנשים שיהיו ברוגז למשמע דברינו אלה, והסיבה היחידה לכך, מפני שאנו מגלים קלונם ברבים. אך מה נעשה שזוהי המציאות, זוהי האמת, והדבר מבואר בפירוש בדברי ה'אור החיים' הק'.

חובת הזהירות מהשתדלות פסולה

אומר רבינו ה'חובת הלבבות': "כשאומרים לך שאתה צריך לעשות השתדלות, נראה לך שיש לך ברירה שלא לעשות?! אתה חושב שזה משחק?!". אכן רבינו מדבר על **שני יסודות עיקריים בעשיית ההשתדלות. האחד הוא כיוון המוח, וזהו העיקר.** לאן הוא נוסע? במה הוא תוקע את עצמו? אם הוא במצב שלא מעניין אותו כלום, הוא רק צריך לעשות עכשיו כסף, יהיו לו היתרים מרומים על כל צעד ושעל ויקיים ככל הכתוב בדברי הגר"מ פיינשטיין על צד השלילה.

רבינו ה'חובת הלבבות' אומר: "אתה לא יכול לעשות השתדלות כזאת. אתה חושב שזו בעיה רק בבטחון?!". האדם אומר: "לכל היותר אני נכשל במה שנקרא ריבוי השתדלות. בסדר. אני לא כל-כך מפחד מזה. ריבוי השתדלות הוא ענין דק, ועדיין לא הגעתי למדרגה כזו להקפיד על הדקויות". אומר לו ה'חובת הלבבות': "אתה טועה, כי **ההשתדלות הבלתי רצויה חודרת לנקודת האדם.**" אין האדם יכול לומר: "את הכל אני עושה נכונה. סך הכל בענין מה לכוון בשעת עשיית ההשתדלות, אני פונה לכיוון השני". זה לא נכון, כי

אתה נוסע במהירות בכיוון ההפוך לגמרי. כשהאדם שקוע בעשיית כסף ופועל על זה בהתלהבות עצומה, אין מה שיעצור אותו. שום גבול לא יעצור אותו. מפחיד.

ואז כשהאדם רואה שלא עמד בנסיון ונכשל, הוא חושב שזה קרה לו במקרה. "זה לא היה צריך לקרות לי, אלא שהיות שעובדים כאן הרבה אנשים והייתי מוכרח לדבר, נתגלגל הדבר ואירע מה שאירע". אמנם גדרים וסייגים צריכים לעשות תמיד, אבל האדם עצמו כלפי קונו צריך שיהיה לו ברור לאן הוא נוסע. אם אין ברור לו לאן הוא נוסע, עוד לפני שקרה לו משהו, עוד לפני שעשה משהו, הוא כבר מלא בחובות ובעיות. לכן זה מפחיד. לא מפני שעשה איזו עוולה, אלא מפני שמוחו רודף אחר התענוגים.

אומרים לו לאדם: פתח את החומש, פתח את ספרי הראשונים, ותראה שאין לך ברירה אחרת. פעל אם כן נכונה. ומה הנחמה בזה? הנחמה היא ככה: עדיין איננו חושבים שאתה מופשט מעניני העולם ושאתה כבר נמצא במדרגה גבוהה של ואהבת את ה' אלוקיך, אבל את זה אתה יכול לקיים - אתה יכול ללכת לעבודה ולעבוד כראוי. כראוי פירושו שהוא קולט שאין עיקר תכליתו בעבודתו להגדיל את הונו כדי שיוכל ליהנות בעולם הזה. בהמשך ייכנס לו בע"ה כסף ויוכל לחיות אי"ה בהרחבה ואולי גם להרחיב את ביתו ולייפותו כי דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם. אבל כעת עיקר תכליתו להועיל לאחרים ומזה הנאתו. "אני נהנה מלפעול למען אחרים, אני נהנה מליתן לאחרים מה שאני יכול ליתן". הן לכל אחד יש משהו שהוא יכול ליתן לאחרים.

דרישת שלום מן השמים

ראו נא מה שסיפרו חז"ל במסכת תענית (כא, ב) על אבא אומנא, רופא מקיז דם, שהיו משגרים לו ברכת שלום משיבה של מעלה כל יום, ולאביי שגרו ברכת שלום רק בערבי שבתות. חלשה דעתו של אביי מכך שלאבא אומנא משגרים בכל יום ולו רק בערבי שבתות. אמרו לו מן השמים: אינך יכול לנהוג כמותו. ומה היו מעשיו של אבא אומנא? - כשהיה מקיז דם, היה מכניס גברים לחוד ונשים לחוד, והיה לו בגד מיוחד עם נקב במקום ההקזה משום צניעות, וכשבאה אשה, הלבישה בבגד זה כדי שלא יסתכל במקום המגולה. ועוד היה לו מקום צנוע שאינו גלוי לעין כל, ששם היו הבאים להקיז דם משלשלים את פרוטותיהם לשלם לו על מלאכתו. מי שיש לו לשלם - משלם, ומי שאין לו - פטור ואינו מתבייש. וכשהיה מזדמן אצלו תלמיד חכם להקיז דם, לא נטל ממנו תשלום כלל, ולא רק זאת, אלא בצאתו, נתן לו מעות משלו ואמר לו: לך וקנה לך דבר מאכל לחזק את עצמך.

אבא אומנא נהנה מעבודתו, עד כדי כך, שגם כשלא היה מקבל עליה תשלום, היה שש ושמח. "אני נהנה שאני יכול לעזור לבני אדם במה שחנן אותי הבורא". בגמרא כתובים שני דברים שנדמה שאין

להם שייכות, אך באמת יש להם קשר הדוק. כשהאדם הולך לעבודתו, הוא עושה זאת כדי להפוך עצמו לנותן, אך הוא הולך עם חשש גדול שמא מוחו ולבו ימשכוהו לכיוון השני. על כן הוא עושה לעצמו גדרים וסייגים ויחד עם כן הוא מברר שבאמת כוונתו ליתן לאחרים ולא לעשות כסף. אדם כזה מקבל דרישת שלום מן השמים כל יום. הקב"ה מחייך אליו. אתה יודע איך הוא מחייך אליו? הוא מחייך אליך בכמה אופנים. ובאיזה אופן, בלבו הוא מרגיש שהקב"ה מחייך אליו. הוא מרגיש את הקב"ה.

מנוחה אין כאן נסיגה יש כאן

כדאי לנו לזכור זאת בפרט בתקופה זו בשנה אשר אנשים מספרים לעצמם: "תראה, הנפש צריכה לנוח". דע לך שנפשוך אינה נחה כשאתה רדוף לקבל תענוג. אתה רק נסוג לאחור ומחמיר את מצבך בעולם הזה. יש דרכים ראויות לנוח. יש הרבה דברים שמותר לעשות ויש הרבה דברים שכדאי לעשות. אבל האם אתה סתם רוצה לסטור את לחייך?!

דוגמא למנוחה ראויה: האדם מכין לעצמו סדר היום שונה קצת, פחות קשות, ומרשה לעצמו להתאסף עם חברים ולשיר אתם ביחד שירות ותשבחות להשי"ת כשהתכלית היא להתקרב אל ה'. הפלא ופלא! הוא נותן קצת לנפשו. במשך השנה אין לו זמן לזה. עכשיו הוא יכול. כמו כן יש כל-כך הרבה דברים הפועלים במהלך של נתינה שאפשר לעשות. האדם חושב שזה הולך ככה: "כל השנה אני עושה חסדים הרבה, ובמשך תקופה אחת בשנה - אני מקבל". הוא לא אומר זאת בפירוש, אבל ככה הוא משדר - "מתי אעשה גם אנכי לביתי?". אינך יודע מה אתה מעולל לעצמך! אין כזה דבר. אין כזה יום שבו האדם יכול לומר: "עכשיו אני הולך להיות מקבל".

הנאה אין כאן קטטה יש כאן

זו הסיבה שתמיד כשרוצים ליהנות, באים בסוף לידי קטטה. תמיד הסיפורים האלה מסתיימים בצורה לא מלבבת. כל פעם כשכמה אנשים מתכנסים יחד - "הולכים עכשיו לקבל תענוג", ומרחפים בדמיונם - "נלך כאן ונלך שם", בסוף פורצת שם מריבה הראויה לשמה. האדם אומר כשכולו התרגשות: "הולכים ליהנות", והוא לא קולט מה הוא אומר. הוא סותר את עצמו. "אינך הולך ליהנות". שיא הנאה שיש לו הוא כשהוא עדיין בחלומו ובדמיונו. עקבו אחר הדבר ותראו. כשמגיע למעשה... אי אפשר... באופן מעשי, אי אפשר ליהנות. לכן צריך לעבור י"ב חדשים, ובשנה מעוברת י"ג, עד שהתקופה הזאת חוזרת, כדי שיספיקו בני האדם לשכוח ויחזרו שוב על אותה טעות. כל שנה מחדש הם חוזרים על הטעות. תחשוב באמצע השנה, בטרם עברו י"ב חדשים אם באמת נהנית כפי שדמיית שתהנה. תזכיר לעצמך: "הרגשתי טעם של עץ, הסתכסכתי עם עשרה אנשים, הרגשתי חלול וריק".

נקרא לעשות. מה אתה הולך להשפיע שם? כששאלה זו מקבלת תשובה הגונה - אפשר ללכת למקומות רבים. וכשאינה מקבלת תשובה - הרי שהאדם הולך למקום שלא יהיה לו שם חיים.

יש שהאדם משיב: "אני הולך לנוח". אך מה פירוש לנוח? תראה איך יראי ה' נחו? איננו מדברים על צדיקים גדולים בעלי מדרגה. אנו מדברים על בעלי בתים יראי שמים. הנפש אינה נחה כשאינה עושה כלום. אחרי יומיים של חוסר עשייה, היא פשוט נגעלת. ושוב, **מותר להחליף את האווירה. אבל אם במשך היום אינו פועל להוציא את כוחותיו באיזו צורה, הרי הוא נוסע על מסלול לא טוב.**

ברא מזכה אבא

דוגמא לדבר: יש לו לאדם ילדים שאינו מטפל בהם. הוא אומר שהוא עסוק בפרנסתו, ולמען האמת אין לו חשק וסבלנות. יש לו מספיק ימי ראשון שבהם אינו טרוד, אך הוא בוחר לשחק עם הטלפון שלו כל היום במקום לטפל עם הילדים, כי זה דורש ממנו כוחות נפש. לשבת עם הילדים שלוש שעות, לדובב אותם, להקשיב ולהוציא מכל אחד מהם הדברים שהוא אוהב. זה לא קל...

שמעתי פעם מיהודי ירא שמים טרוד ביותר, אשר עוסק כל היום בתורה ועבודה ובגמילות חסדים ומקבל אנשים לעצה ולברכה, שהיה לו בחור בישיבה ורצה לעמוד על מדת הצלחתו בלימוד. סיפר לי האיש שבשובו לביתו לאחר יום עמוס וגדוש, התיישב ללמוד עם בנו הבחור, וכה התמלא שמחה מזה - ברוך ה' אני יכול ללמוד עם בני.

אכן כן, אתה יודע כמה חיות זה נותן? אתה יכול לטייל אתו אח"כ אפילו שעתים, אבל אתה צריך לברר שאתה עוסק גם בנתינה. כמו בהשתדלות, האדם אינו מחויב לעסוק בהשתדלות ח"י שעות ביום, אבל הוא הולך מענין לענין. בבוקר הוא מתפלל, אח"כ הוא עובד, ואח"כ הוא קובע עתים לתורה... אך אפילו כשאתה יוצא לטייל, אבל יש לך מהלך מה אתה רוצה לעשות. לא תמיד הוא יכול לתכנן הכל עד הסוף, כי הדברים משתנים במשך הזמן, אבל הוא יודע מה הוא רוצה.

עשה למען נשים צדקניות

אף כשהאדם מקדיש לרעייתו זמן באופן של השפעה, אתה יודע איזו מנחה הוא יכול להתפלל אח"כ? בוודאי. הוא לא נמצא כאן בשביל עצמו, אלא בשביל זולתו. הוא אומר כך: אני נמצא כאן עכשיו כי אני רוצה להנות נפש פלונית. לדבר ולהקשיב, לדבר ולהקשיב. אני רוצה להקשיב, אני רוצה לתת. אתה יכול לבדוק את זה. זה פשוט מאוד. תעמוד אח"כ להתפלל מנחה ותראה איך זה נראה. כשהאדם רואה שהוא מקבל חיים מעשייתו, סימן הוא לו שהמערכת עובדת. ואם הוא רואה שאינו מקבל חיים, עליו להבין שהסוללה אינה עובדת וצריך להחליף אותה.

לפעמים המצב עוד יותר חמור, זאת כאשר שמירת העינים במקום הנופש לא היתה כמו שצריך. ואין ברירה כי אם לדבר על כך בפירוש, כי על זה רבינו ה'חובת הלבבות' מדבר. הרבה פעמים האדם אינו מקשר. הוא אומר: "נסענו למקום פלוני, נכון שהיתה שם בעיה של שמירת עינים, אבל חוץ מזה הכל היה בסדר". הוא כאילו אומר: "תמיד צריך להיות דבר אחד שלא מסתדר, במקרה הזה זה היה שמירת העינים". כזה טיפשי! הרי הלכת לשם. בנפשך הלכת לשם. מה חשבת? אמנם גם מהצד הטכני. אם בריא אתה בנפשך, צריך היית לחשב מראש שלא ייצא שכרך בהפסדך. אבל לענינו, כשאתה הולך במהלך של - "עכשיו אני הולך ליהנות", גם כשיש מכשול בעבר השני של הרחוב, אתה נכשל בו. כשהאדם טרוד בנתינה, הגם שיזדמן איזה מכשול בסביבתו, לא יהיה זה קשור אליו. מה שאין כן כשהאדם מעמיד את עצמו במצב של לקיחה, אז הוא דומה כעומד על הגבעה ומכריז: "יש לי עכשיו זמן, כל מכשול מוזמן אלי".

התבונן קצת! לפי סדר הבריאה צריך האדם להיות נותן. ובכן, איך אני יכול לשנות עכשיו את צורת הנתינה שלי? איך אני יכול לתת לנתינה שלי צורה אחרת? מה אני אוהב לעשות? כן, שינוי הצורה הוא דבר רצוי. מה אני אוהב לעשות? לישון? לישון אינו תשובה.

זוהי התשובה לשאלה ששאלנו מה יכול האדם לעשות עד שהוא מגיע אל האכסנייה. ה'אור החיים' הק' אומר כך: "אל תהי שוטה! מדוע אתה הולך בדרך עקום שאי אפשר ללכת בה? למה אתה חי במהלך של הנאות?".

נאמר עוד בדרך רמז שלא לקטרג ח"ו. הנה מדי שנה בתקופה זו שומעים על אסון שפקד את ישראל (לא תקפ"ז), ויש שמנסים לתלות זאת בביטול תורה. אך האמת היא שזה לא רק הביטול תורה, זה לא רק חסרון שעות הלימוד. תבינו לבד שכאשר מעמידים אנשים במהלך חיים שפונה לכיוון ההפוך ומחליא את הנפש... הבעיה לא נגמרת במה שלא הספיקו לקרוא ק"ש לפני הזמן הראשון.

סוף מעשה במחשבה תחילה

האדם צריך להבין שאין לו אפשרות אף פעם לחיות בדרך ההפוכה, ועליו לשאול את עצמו: "כשאלך למקום פלוני, מה אעשה שם?". יש שהאדם אומר: "אלך למקום פלוני ופלוני. אפשר לראות שם הרים תלולים ויפים". זו אינה תשובה. מה שיש שם זה דבר אחד, השאלה היא מה תעשה שם. "אני לא יודע. נראה כבר". אכן אין לך מה לענות. אינך מדבר לענין. אתה לא עונה כלום. רק אם תהיה לך תשובה ברורה לשאלה זו, תוכל לנסוע לשם, כמובן אם הוא מקום כשר.

זה כל-כך פשוט כשמתבוננים בזה. האדם מתכנן מראש איך לנסוע ואף מבקש תמונות מכל החדרים, מבית ומחוץ, לראות שהכל עולה יפה. את הכל הוא מתכנן, וכן הוא משלם מראש. "ומה אתה מתכנן לעשות שם כל היום?". "מה זה נקרא? נטייל שם". לטייל אינו

אלף שנות עבודה צריך כדי להגיע מהמקום שבו אני נמצא לדבר זה שאתה מדבר עליו. וזהו עצת היצר. וזה מה שהתורה אומרת: הוא משקר, כי לא בשמים היא ולא מעבר לים היא. הישאר במקומך, לא יהא לבך חלוק אל המקום. רק **תסובב את עצמך, ותתחיל לעשות את מה שאתה עושה באופן של נתינה.**

וכמו שהזכרנו, גם כשהאדם נוסע עם בני ביתו, יעשה זאת באופן של נתינה. אך לשם כך הוא צריך ללמוד ולהתפלל היטב. בלי זה בוודאי יעלה על הדרך השניה. הנה פעמים יש מי שאין לו שום כח לבנו. "איך אומרים? הוא לא הסגנון שלי. הוא משתולל ומשתובב". הוא אינו רוצה לתרום עכשיו מזמנו היקר של בין הזמנים ללמוד אתו חומש. הוא טוען: "יש לי מספיק ממנו. בגללו נסעתי לנופש". לא, לא. עכשיו תלך ותלמד אתו חומש בצלו של אחד האילנות. אנו לא מדברים עכשיו על החיים שזה יתן לבנך. אנו מדברים עליך. מה זה יעשה אתך. איזה ירא שמים תיעשה מזה. ואפילו בלי חומש. תקשיב לו, דבר אתו.

נסיונות הטכנולוגיה וזניחת הילדים

אנשים חושבים שהניסיונות בטכנולוגיה של ימינו גורמים לכך שלא מסתכלים על הילדים. חלק מזה אמת, כי הטכנולוגיה מסייעת לאדם להוציא את החיה רעה שבו כדברי הגר"מ פיינשטיין. אבל באמת זה מתחיל הפוך. הוא אינו רוצה להיות נותן, ולכן מצא לו דרך להעסיק את עצמו כדי שלא יצטרך להיות נותן.

תתחיל ותראה מה זה עושה לנפשך. לא חינוך, לא מנהל, לא משגיח, לא כלום. הסתכל על עצמך שוב ושוב, במצב כזה ובמצב כזה, ותבין על מה ה'חובת הלבבות' מדבר כשהוא מדבר בענין ההשתדלות, למה הוא מתחיל שער הבטחון בכסף ומסיים בדביקות, מתי זה קרה. יש מי שישאל: "רגע אחד, אני לא רואה את התשובה לשאלה", ויתחיל שוב מתחילת שער הבטחון. אכן שם זה קרה, בענין ההשתדלות. עבודת החיים היא, אבל לכל הפחות תסכים. אל תילחם. דבר את האמת. אם תדבר את האמת, תעשה כבר קצת דרך...

כל זה נכלל ביסודו של רבינו ה'חובת הלבבות'. בטחון פירושו שהאדם מקבל את חיותו מלמעלה. הוא אינו אומר: "טוב לי, אתה יודע למה? כי יש לי כסף, כי יש לי דירה, כי יש לי נחת, כי יש לי מעמד". מי שאומר כן, מגלה דעתו שהוא בוטח בעצמו ובכספו ולא בה' אלוקי ישראל. **נקודת הבטחון היא שהאדם אין לו כלום, ואם נדמה לו שיש לו משהו, הוא עובד על עצמו שלא ליטול ממנו את חיותו.** "ברוך ה' שנותן לי שפע ואני מבקש ממנו על העתיד".

אומר רבינו ה'חובת הלבבות': **אם רוצה אתה להיות בעל בטחון, אתה חייב להפוך את המערכת שלך שלא להיות עסוק כל היום בהנאות גשמיות ולא לקבל את החיות ממחשבה בלתי פוסקת על האוכל וכדומה. ילמד האדם לאט לפי דרגתו להנות ולקבל חיים מנתינה כי זוהי הדרך להגיע אל הבטחון.** תן לזולתך, תהנה מלתת חיוך לאחר. הדבר הזה יביא לך את התוצאה. **אכן הנתינה אינה התכלית. הנתינה היא המהלך שגורם לו לאדם לקבל חיות מלמעלה.** אפשר לראות פעמים הרבה את בעל הנתינה שמתהלך מלא חיות הגם שאין לו לא כסף ולא כבוד ולא שום דבר. מדוע הוא מלא חיות? כי נשמתו גלויה ונפשו יונקת מנשמתו.

רבינו ה'חובת הלבבות' אומר לנו: **כשאתה רואה שאין זה עובד, תבין שחזרת על אותה טעות ישנה אך עם לבוש אחר.** יש שהאדם חושב שהוא צריך לעשות במשך שמונים וחמש שנה את כל הטעויות כדי להגיע אל האמת, ולכן הוא בא בטרוניה: "אז כבר אהיה זקן מדי". אך האמת שמדובר באותן טעויות, אלא שהן פושטות צורה ולובשות צורה. הקב"ה רוצה שתקלוט שאתה חוזר כל פעם על אותן טעויות. **אם תחיה נכונה, הטעויות לא יהיו כאלה קשות וממילא הנפילות לא יהיו כאלה נוראיות.**

ואז יהיה לו לאדם אהבת ה'. ואם כי בוודאי יוכל להעלות למדרגות הרבה יותר גבוהות של אהבת ה', **מכל מקום הוא כבר לא חי בסתירה מיניה וביה.** אנשים חושבים שתפילה בהתלהבות או חמימות במצוה או בשבת, היא דבר כל-כך רחוק - על מה אתה מדבר? אתה יכול להסביר לי? אני יושב בעבודה שלי בתוך הרפש.

קו 'טעמו וראו' – מסר יומי קצר משיעורי הרה"ג ר' שמעון שפיצר שליט"א - 079.520.524.8 | או ב'קול הבינני' שלוחה 1 < 0

לקבלת הטעימה היומית מדי יום במייל – שלחו מייל לכתובת - teimaminahor@gmail.com

להצטרפות לשמיעת ולקבלת השיעורים המלאים ע"י מכון 'הבינני' שלחו מייל ל- info@machonhavineini.com

קול הבינני: ארה"ב - 718.686.8300 | א"י. 072.257.7726 | בלגיה. 03.300.0223 | בריטניה. 0204.586.2115

ניתן להשיג גיליון זה ב: לדעת, דרשו, אידישע ווינקל, קול הלשון